

De derde piramide biedt een kwintet aan inclusieve leerfases

Voor een betrokken leerproces is meer nodig dan leerstof trainen en overhoren. De leerfases vragen aandacht en LuPe wil het bewustzijn doen ontwaken dat ieder slechts een verkennend niveau beheerst. Kinderen en jongeren willen vandaag het belang ervaren van hetgeen ze vandaag leren. Als ze zich kunnen verbinden met hetgeen ze moeten leren, zorgt hun persoonlijke verbondenheid ervoor dat ze nieuwsgierig zijn naar informatie. Hierdoor ontstaat motivatie om de volgende leerfases: verbreden en verwerken in te gaan. Het zich verbinden ontstaat niet zomaar, daarvoor gaan zowel begeleider als kinderen en jongeren op zoek naar een persoonlijke insteek in hetgeen 'geleerd' wil worden. Ze willen die informatie vervolgens verwerken zodat hetgeen ze ontdekken voor henzelf in het hier en nu bruikbaar wordt. Niet alleen als opstap naar vervolgstudie of werk. Het vertonen van verworven kennis, inzicht en kunde krijgt daardoor betekenis. Door deze leerfases te beseffen meent LuPe hiervoor handreikingen te bieden.

LuPe vraagt een ieder inclusief te denken, te leren, te leven. Voorbij aan het *of - of* ontstaat er een rijkdom aan *en - en*. Vak en vorming, product en proces, spelen en leren, weten en beseffen niet te weten, bewust en onbewust, privé en maatschappelijk, heden en toekomst, interdisciplinair, intercultureel, interactief. Alles speelt mee. Een inclusief leerproces vraagt om een zorgvuldige

opbouw in fases, om een onderzoek werkelijk te doen plaatsvinden en niet alleen herhaling of reproductie. Maar evenzeer om te zorgen voor het laten floreren en genieten van kinderen en jongeren. In het hierna volgende staan we daarom kort bij deze leerfases stil.

De inclusieve leerfases

We kunnen dus globaal vijf fases onderscheiden, waarvan het verkennen, de kwintessens is ofwel waar het altijd om gaat: de houdbaarheidsdatum van hetgeen we weten is beperkt. Dit wordt vaak genegeerd of krijgt onvoldoende aandacht: KLAAR is een begrip wat in feite nooit bereikt wordt. Het onbewuste al aanwezige beïnvloedt niet alleen de volgende fases, maar zal ook na een afgerond onderzoek doorwerken en voortschrijdende inzichten bieden. Als kapstok starten de begrippen allemaal met een **V: Verkennen, Verbinden, Verbreden, Verwerken en Vertonen**. De jongeren starten veelal vanuit eerste associaties (verkennen). Vaak gebeurt dit half bewust: *ja dat kunnen we, weten we wel, we beginnen*. Maar weten ze werkelijk wat ze menen te kunnen, te weten? Ieder experimenteert vaak vanuit eigen ervaring (verbinden), nieuwe informatie (verbreden) kan dan de ogen openen. Door vervolgens de informatie te verwerken, constateert men waar de eigen interpretatie in strijd is met de feiten of met het wenselijke. Zodoende kan ieder keuzes maken en voorlopige meningen laten zien (vertonen).

Het onderscheiden van leerfases bevordert de betrokkenheid, waardoor echte leerervaringen mogelijk worden. Beseffen in welke fase iemand iets zegt of doet, is zeer verhelderend.

- Verkennen: De jongeren starten veelal vanuit eerste associaties;
- Verbinden: Ze onderzoeken vervolgens vanuit hun eigen verbeelding, voorstellingsvermogen en ervaringen, waardoor ze betrokken raken.
- Verbreden: Ze duiken vervolgens en soms meteen in informatiebronnen.
- Verwerken: Ze kunnen vervolgens vanuit een eerdere kijk op de zaak constateren dat de werkelijkheid complexer is en vanuit een eigen (be)doel(ing) gaan ze met deze nieuwe gegevens, mogelijkheden of middelen experimenteren.
- Vertonen: Tot slot kunnen ze keuzes maken en voorlopige inzichten en meningen laten zien.

We beogen geen lineair, in de tijd na elkaar komende volgorde. Maar zien ze als cyclisch, zich herhalend in min of meer willekeurige volgorde, vanaf een eerste kennismaking.

Verkennen van de complexe taak

Kinderen en jongeren associëren meteen en stellen zichzelf en elkaar vragen. Wat weten ze samen al om de uitdaging aan te gaan? De oogst biedt voldoende materiaal voor een eerste verkennende aanpak. Het al associërend en experimenterend spelenderwijs onderzoeken is prima als start. Soms menen ze al veel te weten, hoewel ze klok en klepel vaak nog niet kunnen koppelen. Door die laatste ontdekking, willen ze er vaak wel naar op zoek.

Verbinden met de (fictieve) problematiek

Jongeren zijn inventief als opdrachten aansluiten bij hun voorstellingsvermogen, associaties, ervaringen en herinneringen. Ze zoeken naar adequate acties vanuit reeds verworven weten, eigen ideeën en mogelijkheden, zo komen ze tot uitwegen en oplossingen. Om jongeren zich te laten verbinden met de leerstof, stelt de begeleider zich de vraag: wat hebben jongeren gemeenschappelijk met de taak die ze nu vanuit de leerstof krijgen. Welke spelwereld kan ik

daarvoor ontwikkelen? D. Heathcote gaf hieraan de term 'verwantschapsleutel'. Kinderen en jongeren hoeven zich hiervan niet bewust te zijn, als ze warm lopen en van daaruit in actie komen is het doel bereikt. Voor de begeleidend begeleider is het zoeken en vinden van een sleutel van groot belang om betrokkenheid bij het spel- leerproces te bereiken. De kinderen en jongeren kunnen informatie putten uit eigen ervaringen, van daaruit vertaalmogelijkheden bedenken, uitproberen en oplossingen voor dilemma's aanreiken in de complexe taak.

Verbreden van de context

Door confrontatie met gegevens uit de werkelijkheid (historisch of hedendaags) krijgt het onderzoek haar realistische context. Uit allerlei bronnen als internet – interviews – bezoeken – boeken - geuren – kleuren en smaken, kunstuitingen kan men putten De eerdere eigen associaties en interpretaties kunnen ermee vergeleken worden.

Verwerken van de gegevens

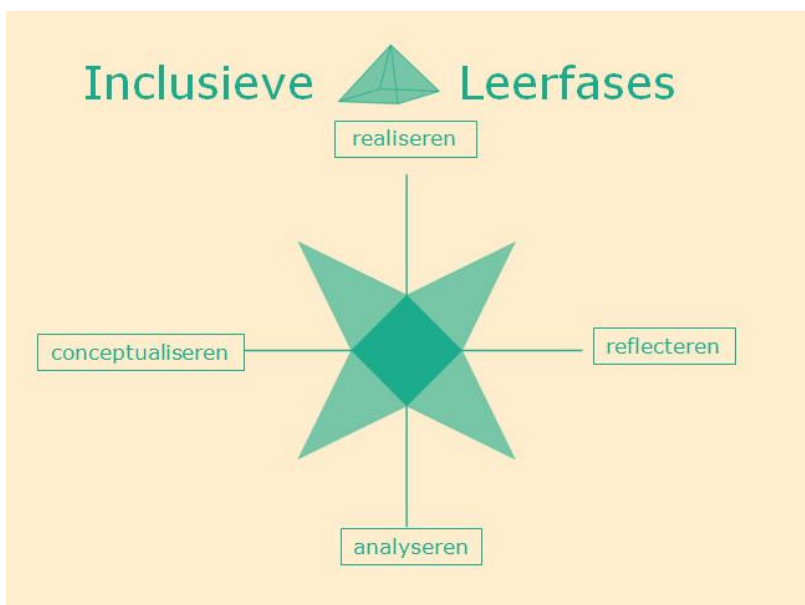
Vanuit eigen ervaringen/herinneringen en aangegane confrontaties met de reële context komen de jongeren tot een eigen antwoord op de (spel)problematiek. Ze hakken knopen door, kiezen voor een eigen interpretatie en vormgeving van eerdere gegevens.

Vertonen van het product

Het vertonen kan als een reflectie voor de kinderen en jongere(n) zelf dienen en tegelijkertijd een meedelen aan de eigen groep zijn. Het vertonen kan in allerlei vormen , zie spelintermezzo. Het is niet alleen voor de begeleider, maar ook voor kinderen en jongeren belangrijk om te weten wat de functie van iets vertonen is. Met het verkennend of onderzoekend experimenteren/improviseren pretenderen zij geen 'af' product. Voor die begeleiders die toch een becijfering van belang vinden en daar alleen maar toekunnen komen via een verwoording, kunnen toetsen en verslagen volgen.

Iedere fase rond je af met reflectie om de waan van de dag te ontmantelen opdat ieder willens en wetens iets wil geloven, waarderen, afwijzen of ervan leren.

STAPPEN OP EEN ONTWIKKELINGSWEG

Analyseren: Vanuit het analyseren van een waargenomen kwaliteit beseft men werkelijk wat men kan en wil kunnen en waarvoor men wil trainen.

Conceptualiseren: Vanuit het reproducereen kan men komen tot een concept van een eigen creatie

Realiseren: Dankzij veroverde technieken, stijlen en vormen kan men een concept realiseren.

Reflecteren: Door terug te kijken op opgedane ontdekkingen en ervaringen en deze met elkaar te bespreken ontstaat voortschrijdend inzicht.

De volgorde is niet dwingend: iemand kan onvoldoende besef ergens van hebben en hier gedurende de rit achter komen. Zij gaat meteen aan de slag vanuit prachtplannen (concepten) en ontdekt dan dat een heldere analyse, toch meer inzicht kan geven om een eigen concept te realiseren. Zo ontstaat motivatie daarvoor.

Vorming door ludiek pedagogische begeleiding

Kinderen ontwaken langzaam uit hun eenheid en gaan zichzelf beseffen als zelfstandig wezen. Ze creëren een eigen voorlopige identiteit en komt door reflectie meer en meer tot besef, wie ze zelf zijn en wellicht ook willen zijn. Vanuit keuzes die ze als jongeren maken, ontwikkelen ze mogelijkheden om zichzelf aan te sturen in de richting die ze zichzelf wensen. Kinderen en jongeren krijgen zo enige greep op hun bewustwordingsproces als individu.

Jongeren komen niet alleen tot meer kwaliteit, maar kunnen ook tot groter persoonlijk inzicht komen, dankzij een juiste begeleiding. We belanden daarmee in de volgende piramide.

De ontwikkelingsweg van de leerfasen spreekt waarschijnlijk voor zich, maar samenvattend kunnen we het als volgt omschrijven. Vanuit een *verkennen* van iets nieuws, dat vaak gebaseerd is op herkenning van iets gelijksoortigs en een projecteren van het bekende op het onbekende, kan men geboeid raken. Voordat iemand er dan toe komt om zich ermee te *verbinden*, is er wel een vermoeden nodig dat het nieuwe iets te bieden heeft. Dan wil men zich wel breder oriënteren (verbreden) en onderzoeken hoe een en ander in de eigen wereld van pas kan komen (verwerken). Heeft men eenmaal het nieuwe zich eigen gemaakt, dan wil men vaak dit nieuwe kunnen *vertonen*.

Ubbergen update zomer 2016